

#Metoo-debat in Duitsland al eerder gevoerd

ARD heeft thema-avond over seksuele intimidatie

Achtergrond - 8 november 2017 - Auteur: Marja Verburg

Voor Duitsland is de #metoo-discussie niet nieuw. Daar vertelden in 2013 vrouwen met de hashtag #aufschrei over hun ervaringen met ongewenste intimiteiten. Die #aufschrei-discussie bracht tv-makers ertoe een film te maken, die de ARD vanavond uitzendt. Aansluitend volgt een talkshow over het onderwerp.

De ARD zendt op de [thema-avond](#) 'seksuele intimidatie, leugens en vooroordelen' woensdag eerst het [tv-drama](#) 'Meine fremde Freundin' uit. Daarna volgt de talkshow van Sandra Maischberger met als thema: 'Sexuelle Nötigung - Männer unter Generalverdacht?' *Sexuelle Nötigung* is de Duitse strafrechtelijke term voor seksuele handelingen die tegen de wil van een van de betrokkenen plaatsvinden.

Dat de tv-film juist nu, midden in het #metoo-debat, wordt uitgezonden, is toeval. En ook een wat ongelukkig toeval, schrijven verschillende Duitse media (zie bijvoorbeeld bij de [tagesspiegel](#), [Spiegel Online](#), de [taz](#) en de [Süddeutsche](#)). Want 'Meine fremde Freundin' gaat over een man die ten onrechte wordt beschuldigd van verkrachting en in de gevangenis terecht komt. Bij #metoo gaat het er juist om de ervaringen van slachtoffers van seksueel overschrijdend gedrag zichtbaar te maken en aan te tonen dat het om een structureel probleem gaat.

Zaak-Kachelmann

De regionale zender NDR, onderdeel van de ARD, besloot de tv-film te maken naar aanleiding van het debat over alledaags seksisme in Duitsland, dat in 2013 ontstond door de hashtag #aufschrei. Op Twitter kwam toen onder die hashtag een stroom aan ervaringen los over seksueel ontoelaatbaar gedrag - net als nu internationaal met #metoo gebeurt. De NDR wilde destijds een extra facet belichten door het ook te hebben over mensen die ten onrechte worden beschuldigd.

Op Twitter kwam met #aufschrei in 2013 een stroom aan ervaringen los over seksueel ontoelaatbaar gedrag

De film is mede geïnspireerd door de [zaak-Kachelmann](#), een Duitse weerman die door zijn ex-vriendin werd beschuldigd van verkrachting. In 2011 werd hij

vrijgesproken. De zaak hield de gemoederen in Duitsland destijds flink bezig. Later werd uitgeverij Springer [veroordeeld](#) tot het betalen van een schadevergoeding omdat Springer-krant Bild onwaarheden over de beschuldiging en het proces had geschreven en daarmee de persoonlijkheidsrechten van de bekende weerman had geschaad, oordeelde de rechter. Dit aspect van *trial by media* speelt nu ook in het #metoo-debat een rol. Ook de zaak rond de leraar Horst Arnold ligt ten grondslag aan de film: hij zat vijf jaar onterecht vast voor verkrachting.

Na 'Meine fremde Freundin' praat Sandra Maischberger vanavond in haar [talkshow](#) onder meer over de vragen waar seksisme begint en wanneer het strafbaar is. Te gast zijn mensen die zelf slachtoffer waren van seksueel geweld of intimidatie of er beroepsmatig mee te maken hebben.

#aufschrei

Ook andere Duitse media besteden aandacht aan het #metoo-debat (in Duitsland wordt eveneens de hashtag #ichauch gebruikt) en seksisme in het dagelijks leven. Tot onthullingen over grensoverschrijdend gedrag van min of meer bekende Duitsers heeft het (nog) niet geleid. Wel tot berichten over wat vrouwen op de werkvloer meemaken, bijvoorbeeld in [Die Zeit](#) en [Stern](#). Die Zeit [roept slachtoffers op](#) hun ervaringen te delen. Daarnaast zijn er uiteenlopende opinie-artikelen in bijvoorbeeld de [Süddeutsche Zeitung](#), [Zeit Online](#), de [regionale omroep WDR](#), [tagesspiegel.de](#), de [taz](#), de [Stuttgarter Zeitung](#), [FAZ.net](#) en [Spiegel Online](#). De meningen lopen uiteen van: #metoo brengt werkelijk een positieve verandering teweeg; tot en met: #metoo is het overdreven gevolg van een mediageile samenleving waarin mensen koketteren met hun slachtofferschap. Daarnaast onderzoeken ook mannen hun positie in het debat.

Seksisme op de werkvloer is in Duitsland wijdverbreid bleek uit onderzoek in 2015

Eerder deze week bleek uit een [peiling](#) dat slechts 1 procent van de Duitsers de #metoo-discussie belangrijk vindt. De aandacht gaat veel meer uit naar de coalitie-onderhandelingen. Dat is opvallend omdat in Duitsland eerder wel een breed seksismedebat is gevoerd. In 2013 beschuldigde een Stern-journaliste FDP-fractievoorzitter Rainer Brüderle ervan ongepaste opmerkingen tegen haar te hebben gemaakt, waarna ze zelf door een aantal hooggeplaatste liberalen werd zwartgemaakt. Een andere journaliste schreef over seksisme in de Piratenpartei.

Dat leidde tot de actie #aufschrei. In juni 2013 was #aufschrei de eerste hashtag die de gerenommeerde Duitse mediaprijs Grimme Online Award won, mede omdat de twitteractie "voor een nieuwe visie op alledaags seksisme" had gezorgd.

Seksisme op de werkvloer

Seksisme op de werkvloer is in Duitsland wijdverbreid bleek uit [onderzoek](#) in 2015. Meer dan de helft van de Duitse werknemers, mannen en vrouwen, heeft wel eens een situatie meegemaakt die volgens de Duitse wet geldt als seksuele intimidatie, aldus de Antidiskriminierungsstelle ADS van de overheid. Maar slechts 17 procent van de vrouwen en 7 procent van de mannen beoordeelden die situatie ook zelf als seksuele intimidatie. Zowel werknemers als werkgevers weten niet wat ze daartegen kunnen of moeten doen, schreven de onderzoekers.

Tot vorig jaar gold in Duitsland iets alleen als aanranding of verkrachting als de dader geweld gebruikte

Dat seksuele intimidatie veel op de werkvloer voorkomt, komt door de machtsverhoudingen die daar heersen, zei media-expert en initiatiefnemer van het #aufschrei-debat Anne Wizorek daar toen over. Bovendien mist Duitsland volgens haar "een maatschappelijk klimaat waarin open over dit soort ervaringen kan worden gesproken".

Tot vorig jaar gold in Duitsland iets alleen als aanranding of verkrachting als de dader geweld gebruikte, ermee dreigde of als het slachtoffer weerloos was. Het betreffende wetsartikel 177 is inmiddels aangepast. Nu geldt het ook als verkrachting als een slachtoffer zich niet fysiek verzet en alleen verbaal aangeeft geen seks te willen, volgens het 'nee is nee'-principe. Ook kan het voortaan als zedendelict worden beschouwd als slachtoffers vanuit een groep worden lastig gevallen en betast, zoals vorig jaar tijdens de nieuwjaarsnacht in Keulen gebeurde. Het is dan al strafbaar als je onderdeel uitmaakt van zo'n groep.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/23509/metoo-debat-in-duitsland-al-eerder-gevoerd>